

APRIL 2014

Neimed Krimpbericht

Leeftijdsopbouw Limburg

De leeftijdsopbouw van de bevolking van Limburg laat duidelijk de naoorlogse geboortegolf zien. Binnen de leeftijdsopbouw van Limburg zijn de 0- tot 45-jarigen minder vertegenwoordigd dan landelijk. In Zuid-Limburg zijn echter de 21-23-jarigen sterk vertegenwoordigd als gevolg van het aantal studenten in Maastricht.

Als de omvang van een leeftijdsjaar vergeleken wordt met de omvang van de oorspronkelijke geboortegeneratie wordt de invloed van migratie zichtbaar. Op hogere leeftijd wordt de invloed van sterfte groter dan van migratie. In Noord- en Midden-Limburg trekken jongeren weliswaar weg om elders te gaan studeren, maar er komen zoveel jonge gezinnen terug dat boven de 40 jaar de omvang van de leeftijdsjaren weer groter is dan de omvang van de oorspronkelijke geboortegeneratie.

Leeftijdsopbouw

De huidige leeftijdsopbouw van de bevolking is vooral het resultaat van het aantal kinderen dat in het verleden jaarlijks geboren is. Migratie heeft ook invloed op de leeftijdsopbouw. Soms kan die invloed groot zijn, met name in de leeftijdsgroep van studenten. Daar waar geen universiteit of andere hogere opleiding is, trekken jongeren weg om elders te gaan studeren. In studentensteden is de betreffende leeftijdsgroep juist oververtegenwoordigd. In Limburg geldt dat laatste met name voor Maastricht zoals uit navolgende grafieken zal blijken. In deze grafieken is het totaal aantal inwoners op 100% gesteld. Daardoor zijn de diverse gebieden onderling goed vergelijkbaar.

Nederland

In 1946 begon de naoorlogse geboortegolf. In dat jaar werden zeer veel kinderen geboren. In grafiek 1, met cijfers van 1 januari 2014, hebben die kinderen de leeftijd van 67 jaar bereikt. Na 1946 daalde het jaarlijkse aantal geboorten aanvankelijk een aantal jaren, maar begon daarna weer te stijgen. In de jaren zestig begon een daling van het jaarlijkse aantal geboorten, maar vooral in de eerste helft van de jaren zeventig was er een snelle daling (zie Krimpbericht maart 2014). Deze ontwikkeling is globaal terug te zien in de leeftijdsopbouw.

Limburg

De leeftijdsopbouw van Limburg (grafiek 2) lijkt op het eerste gezicht op die van Nederland als geheel; de naoorlogse geboortegolf is hier ook goed zichtbaar. Er zijn echter ook duidelijke verschillen. Alle leeftijdsjaren boven de 45 jaar zijn in Limburg relatief sterker vertegenwoordigd. Alle jongere leeftijdsjaren zijn ondervertegenwoordigd. Limburg is meer vergrijsd en meer ontgroend.

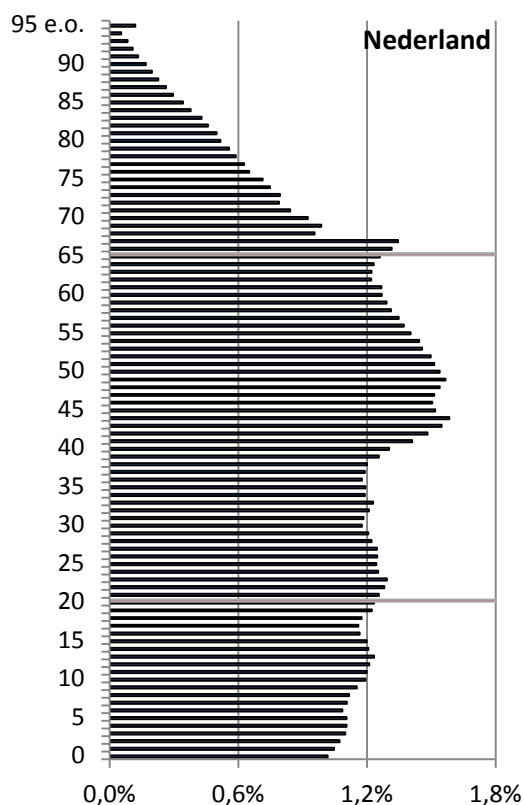

Regio's

In de leeftijdsopbouw van Limburg is er naast de top van de 49-52-jarigen in de naoorlogse geboortegolf een (lagere) top bij de 21-23-jarigen. Wanneer naar de regionale leeftijdsopbouw gekeken wordt (Noord- en Midden-Limburg in grafiek 3 en Zuid-Limburg in grafiek 4) dan blijkt dat die top veroorzaakt wordt door de situatie in Zuid-Limburg. Bij een nadere analyse (grafiek 5 en 6) blijkt dat dit binnen Zuid-Limburg volledig veroorzaakt wordt door de situatie in Maastricht (grafiek 5). De bevolking in de studentenleeftijd is daar zeer sterk vertegenwoordigd. Overigens geldt ook voor de deelregio's van Limburg dat die sterker vergrijsd en sterker ontgroend zijn dan het landelijke gemiddelde.

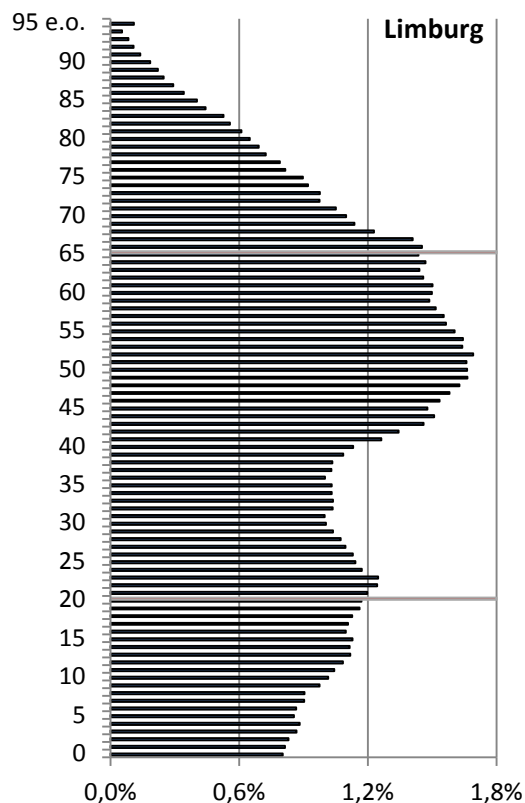
Grafiek 1 Leeftijdsopbouw 2014 Nederland

Totaal = 100; Bron: CBS.

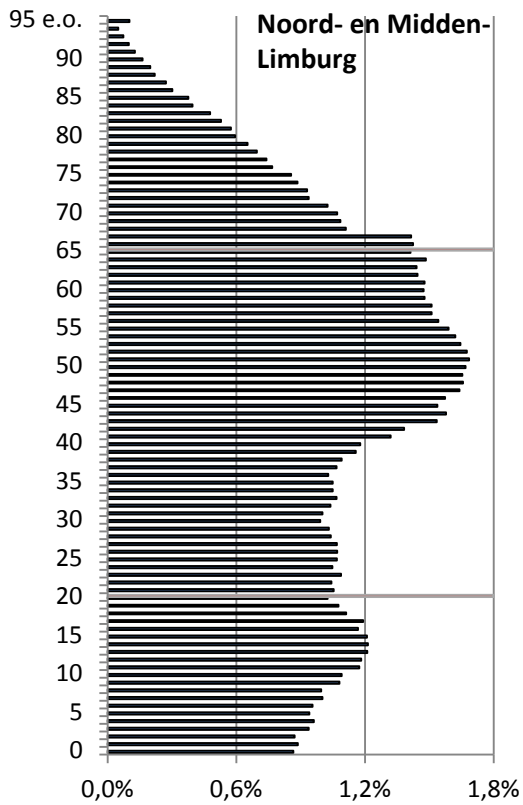

Grafiek 2 Leeftijdsopbouw 2014 Limburg

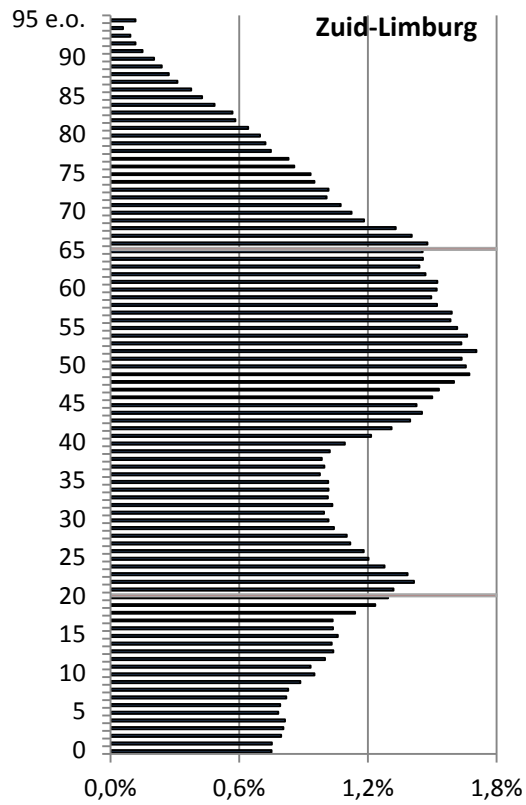
Totaal = 100; Bron: CBS, bewerking KcBB.

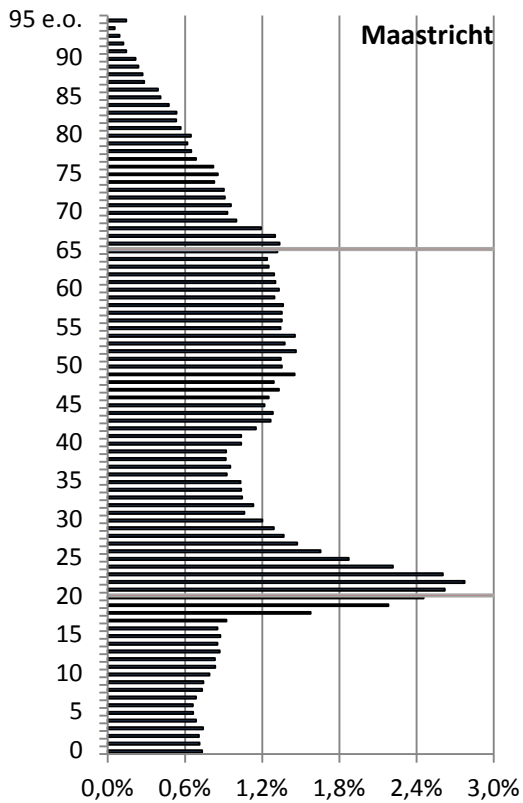
Grafiek 3 Leeftijdsopbouw 2014 Noord- en Midden-Limburg Totaal = 100; Bron: CBS.

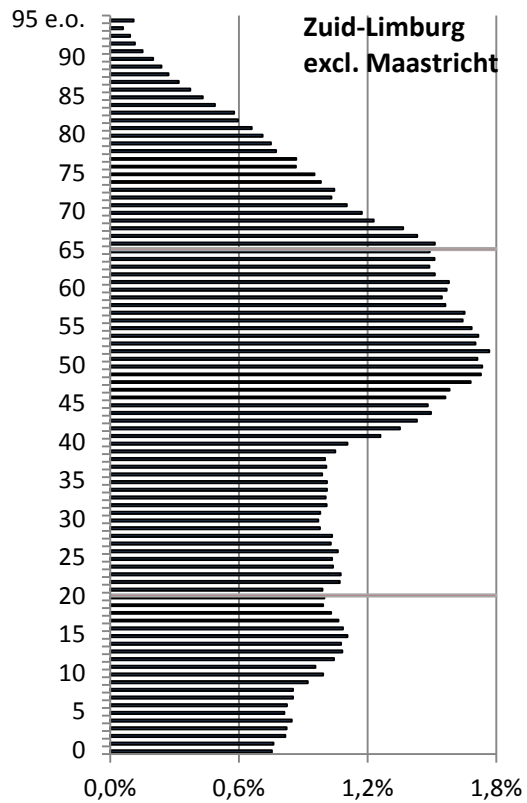
Grafiek 4 Leeftijdsopbouw 2014 Zuid-Limburg Totaal = 100; Bron: CBS, bewerking KcBB.

Grafiek 5 Leeftijdsopbouw 2014 Maastricht Totaal = 100; Bron: CBS.

Grafiek 6 Leeftijdsopbouw 2014 Zuid-Limburg exclusief Maastricht Totaal = 100; Bron: CBS, bewerking KcBB.

Migratie

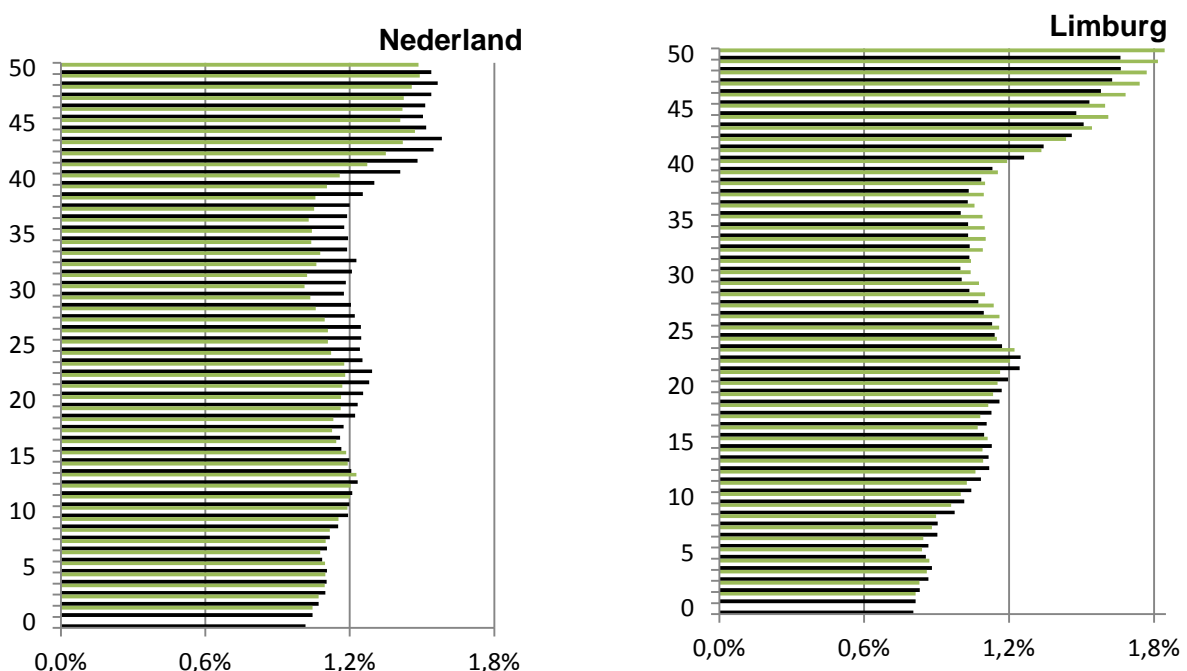
Niet alleen geboorte maar ook migratie en sterfte zijn van invloed op de leeftijdsopbouw. Beneden 50 jaar is invloed van sterfte nog beperkt.

In grafiek 7 is de omvang gegeven van de huidige bevolking per leeftijdsjaar tot en met de 50-jarigen en de daarbij behorende geboortegeneraties. De aantallen zijn uitgedrukt in procenten van het totale aantal inwoners per 1 januari 2014, waardoor de beschouwde gebieden onderling beter vergeleken kunnen worden. In Nederland zijn de aantallen per leeftijdsjaar tot en met de 50-jarigen (vrijwel) allemaal groter dan de betreffende geboortegeneraties. In grafiek 7 zijn de zwarte lijnen (huidige bevolking) langer dan de groene (bijbehorende geboortejaren).

Zo zijn er in 1984 in **Nederland** 174.400 kinderen geboren. Die waren per 1 januari 2014 29 jaar oud. In Nederland woonden per 1 januari 2014 echter 202.800 29-jarigen. Migratie heeft het aantal inwoners in die leeftijdsgroep per saldo aanzienlijk verhoogd en wel met ruim 16%. De aantallen 24-jarigen tot en met de 41-jarigen zijn in aantal allemaal meer dan 10% groter dan de betreffende geboortegeneraties. Het effect van migratie in die leeftijdsgroepen is groot.

In **Limburg** zijn in 1984 12.045 kinderen geboren. Die waren per 1 januari 2014 29 jaar oud. In Limburg woonden per 1 januari 2014 echter 11.605 29-jarigen. Migratie heeft het aantal inwoners in die leeftijdsgroep per saldo niet vergroot zoals in Nederland als geheel, maar verkleind. De 25- tot en met de 50-jarigen zijn allemaal kleiner in aantal dan de betreffende geboortegeneraties. In grafiek 7 zijn in Limburg in die leeftijdsjaren de zwarte lijnen korter dan de groene lijnen. De 46- tot en met 50-jarigen zijn zelfs (bijna) 10% kleiner dan de betreffende geboortegeneraties. Migratie heeft in Limburg per saldo de betreffende geboortegeneraties (aanzienlijk) verkleind.

Grafiek 7 Omvang leeftijdsjaren 0-50 jaar 2014 (zwart) en aantal geboorten van betreffende leeftijdsjaren (groen) in procenten totaal aantal inwoners 2014, Bron: CBS, bewerking KcBB.

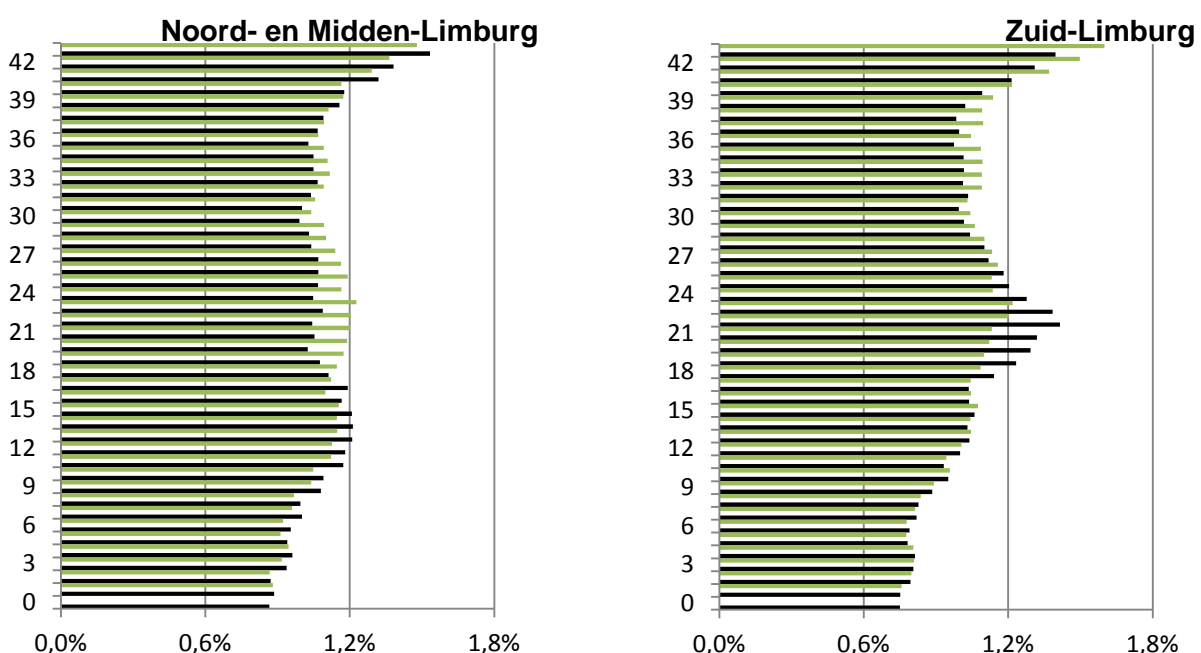
Voor de **deelregio's** gaan de direct beschikbare cijfers van geboorte niet zo ver terug in de tijd als provinciaal en landelijk. Daarom is in grafiek 8 de hoogste leeftijd 43 jaar.

Als gevolg van inkomende migratie zijn in **Noord- en Midden-Limburg** de aantallen inwoners in de jongste leeftijdsjaren tot en met 17 jaar groter dan de betreffende geboortegeneraties. Door het wegtrekken van jongeren om elders te gaan studeren, zijn de 18-jarigen tot en met de 39-jarigen kleiner in aantal dan de bijbehorende geboortejaren; in de leeftijdsjaren 20 tot en met 25 zelfs meer dan 10% kleiner. Er vestigen zich echter jonge gezinnen, waardoor niet alleen het aantal kinderen tot en met 17 jaar groter is dan de geboortegeneraties, maar ook de leeftijdsgroepen boven de 40 jaar. Het wegtrekken van jongeren om elders te gaan studeren, wordt dus weer goedgemaakt door de komst van jonge gezinnen.

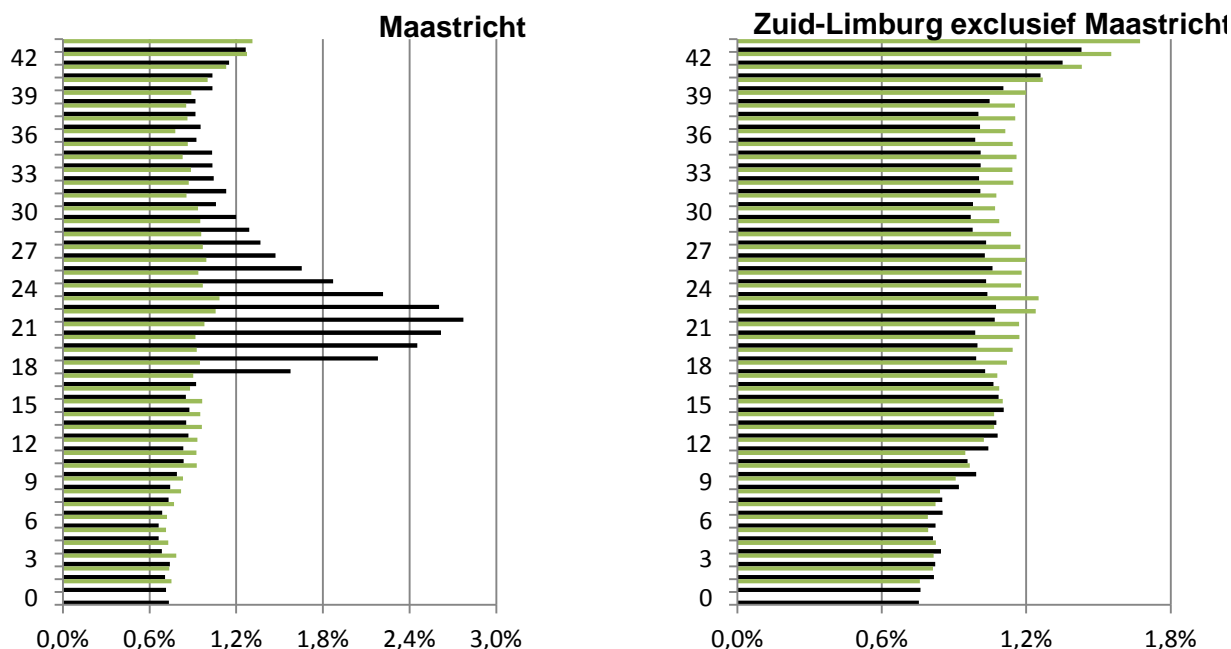
In **Zuid-Limburg** zijn de jongere leeftijdsjaren tot 18 jaar over het algemeen iets kleiner dan de betreffende geboortegeneraties, maar de verschillen zijn niet groot. In de leeftijd van 18 tot en met 26 jaar zorgen de studenten voor grote aantallen inwoners; bij de 21- en 22-jarigen zelfs 15% groter dan het betreffende aantal geboorten. Vanaf de 29-jarigen gaat Zuid-Limburg echter in de min ten opzichte van de geboortegeneratie, oplopend tot -15% bij de 43-jarigen. Zuid-Limburg heeft dus wel veel studenten, maar die blijven niet. De daling van het aantal inwoners in die regio wordt dus niet alleen veroorzaakt door weinig geboorte, maar ook door uitgaande migratie.

Gezinnen met kinderen verlaten **Maastricht**: de leeftijdsjaren tot 17 jaar zijn kleiner dan de geboortegeneraties alsook de leeftijdsjaren vanaf 41 jaar (grafiek 9). In **overig Zuid-Limburg** komen wel wat jonge gezinnen (aantal kinderen tot 16 jaar is groter dan geboortegeneraties), maar door het vertrekken van jongeren van 16 jaar en daaropvolgende leeftijdsjaren is de omvang van die leeftijdsjaren duidelijk kleiner dan de geboortegeneraties.

Grafiek 8 Omvang leeftijdsjaren 0-43 jaar 2014 (zwart) en aantal geboorten van betreffende leeftijdsjaren (groen) in procenten totaal aantal inwoners 2014, Noord- en Midden-Limburg en Zuid-Limburg, Bron: CBS, bewerking KcBB.

Grafiek 9 Omvang leeftijdsjaren 0-43 jaar 2014 (zwart) en aantal geboorten van betreffende leeftijdsjaren (groen) in procenten totaal aantal inwoners 2014, Maastricht en Zuid-Limburg exclusief Maastricht, Bron: CBS, bewerking KcBB.

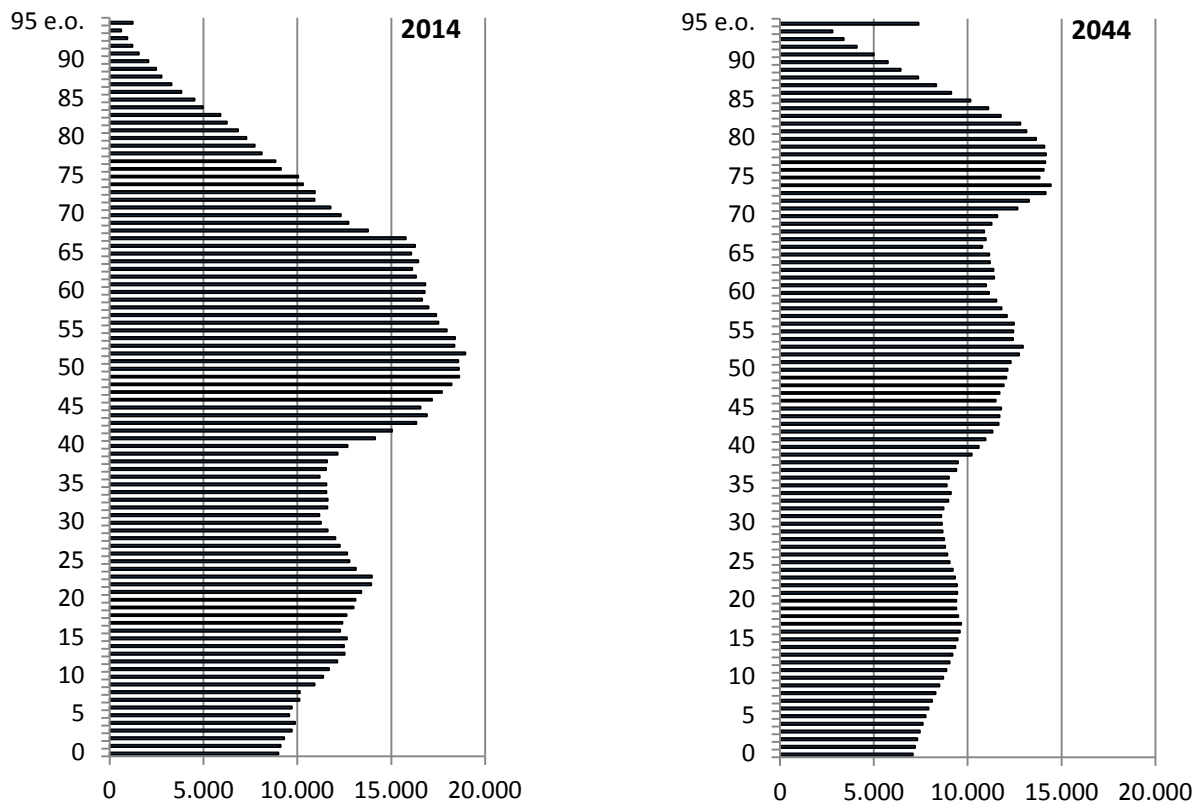

Toekomstige leeftijdsopbouw

De leeftijdsjaren met de grootste aantallen (aantallen boven de 15.000) zitten in Limburg in 2014 tussen 42 en 67 jaar (grafiek 9). Over 30 jaar is deze leeftijdsgroep 72 tot 97 jaar. Dan zijn door sterfte de aantallen duidelijk kleiner geworden, maar de leeftijdsjaren met de grootste aantallen binnen de totale bevolking (aantallen boven de 14.000) zitten nog wel binnen die leeftijdsgroep, namelijk de 73-79-jarigen. Beneden de 70 jaar zijn alle leeftijdsjaren in 2044 kleiner dan in 2014, boven de 70 jaar allemaal groter.

Uit grafiek 10 blijkt dat het totaal aantal inwoners van Limburg daalt (zie Krimpbericht van februari 2014). Met name het aantal jongeren daalt al (ontgroening; zie Krimpbericht van maart 2014). Ook de potentiële beroepsbevolking daalt, maar het aantal ouderen groeit (zie komende Krimpberichten).

Grafiek 10 Leeftijdsopbouw Limburg, 2014 en 2044, Bron: CBS, E,til, bewerking KcBB.

Wim Derks

(Noot redactie: Wim Derks is econoom en werkzaam in het Kenniscentrum voor Bevolkingsdaling en Beleid).